

تانیک اسید، کاتالیست مؤثر و سازگار با محیط‌زیست برای سنتز چهارجزیی و تک ظرف پلی‌هیدروکینولین‌ها تحت شرایط ملایم

نورالله حاضری^{۱*}، مسلمه خسروی مارندگان^۲، مجتبی لشکری^۳ و مریم فتاح‌پور^۴

۱- دانشیار شیمی آلی، دانشکده علوم، دانشگاه سیستان و بلوچستان، زاهدان، ایران

۲- کارشناس ارشد شیمی آلی، دانشکده علوم، دانشگاه سیستان و بلوچستان، زاهدان، ایران

۳- استادیار شیمی آلی، دانشکده علوم، دانشگاه ولایت، ایرانشهر، ایران

۴- دانشجوی دکترای شیمی آلی، دانشکده علوم، دانشگاه سیستان و بلوچستان، زاهدان، ایران

دریافت: شهریور ۱۳۹۵، بازنگری: مهر ۱۳۹۵، پذیرش: آبان ۱۳۹۵

چکیده: در این پژوهش، سنتز چهارجزیی تک ظرف پلی‌هیدروکینولین‌ها با استفاده از مشتقات آلدهید، β -کتو استرها، دایمدون و آمونیوم استات در حضور تانیک اسید به‌عنوان کاتالیستی ارزان، ملایم و سازگار با محیط‌زیست بررسی شده است. روش کار آسان، راندمان بالا، زمان واکنش کوتاه، جداسازی راحت فراورده‌ها بدون نیاز به کروماتوگرافی و استفاده از شرایط ملایم و سازگار با محیط‌زیست از مزایای مهم روش حاضر در سنتز این ترکیبات دارای ویژگی دارویی است.

واژه‌های کلیدی: سنتز چهارجزیی، پلی‌هیدروکینولین، تانیک اسید، شرایط سازگار با محیط‌زیست

مقدمه

که در درمان بیماری‌های قلبی و عروقی مؤثر است [۵]. از دیگر فعالیت‌های دارویی این ترکیبات هتروسیکلیک می‌توان به اثرات ضد فشارخون، ضدالتهاب، ضد درد و ضدافسردگی آن‌ها اشاره کرد [۶ تا ۹]. مطالعات اخیر نشان داده‌است که ۱، ۴-دی‌هیدروپیریدین به‌عنوان ترکیبی با فعالیت ضدپلاکتی، افزون بر این که بر عملکرد مغز در درمان بیماری آلزایمر تأثیرگذار است به‌عنوان عاملی شیمیایی در درمان سرطان نیز کاربرد دارد [۶ و ۱۰]. از جمله کاتالیست‌های مؤثر در سال‌های اخیر در تهیه این ترکیبات برجسته‌زیستی می‌توان به $Yb(OTf)_3$ [۱۱]، $[2-MPyH]OTf$ [۱۲]، تریتون X-100 در آب [۱۳] و آمونیم سریم(IV) [۱۴] اشاره کرد.

امروزه ترکیبات هتروسیکل شامل نیتروژن، از جمله پلی‌هیدروکینولین به دلیل ویژگی جدید دارویی و حضور گسترده در فراورده‌های طبیعی توجه زیادی را به خود جلب کرده‌اند. پلی‌هیدروکینولین ترکیبی با هسته دارویی ۱ و ۴-دی‌هیدروپیریدین (DHP) است و ساختاری مهم در سنتز مواد دارویی به‌حساب می‌آید. دی‌هیدروپیریدین حلقه شش عضوی حاوی اتم نیتروژن در موقعیت ۱ است که موقعیت ۱ و ۴ آن اشباع‌اند [۱ تا ۴]. از جمله فواید زیستی و درمانی پلی‌هیدروکینولین‌ها و مشتقات دی‌هیدروپیریدین‌ها، کاربرد آن‌ها به‌عنوان گشادکننده عروق است

الکتروترمال ۹۱۰۰ به‌دست آمده است. طیف‌های IR با کمک دستگاه طیف‌سنج مدل FTIR-JASCO-460 plus گزارش شده است و طیف‌های NMR ترکیبات با دستگاه NMR DMSO-d6 BRUKER DRX-400 AVANCE در حلال ثابت شده است. به‌منظور بررسی پیشرفت واکنش، از کروماتوگرافی لایه نازک (TLC) و ورقه‌های سیلیکاژل GF₂₅₄ ساخت شرکت مرک آلمان، استفاده شده است.

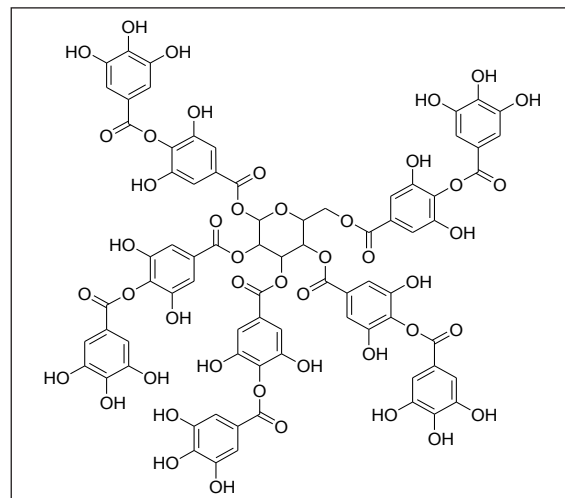
روش عمومی سنتز مشتقات پلی‌هیدروکینولین

مخلوطی از بنز آلدهید (۱٫۰ میلی‌مول)، β -کتو استر (۱٫۰ میلی‌مول)، دایمدون (۱٫۰ میلی‌مول) و آمونیم استات (۱٫۰ میلی‌مول)، به همراه ۰٫۰۳ گرم از کاتالیست تانیک اسید و ۳ میلی‌لیتر از حلال اتانول در دمای ۵۰ °C به هم زده شد. پیشرفت واکنش با کروماتوگرافی لایه نازک (TLC) دنبال شد. پس از کامل شدن واکنش، مخلوط واکنش در دمای اتاق سرد و حلال آن تبخیر شد. رسوب به‌دست آمده با کمی اتانول سرد شستشو و صاف شد. سپس رسوب به‌دست آمده با آب شستشو و فرآورده خالص جمع‌آوری شد.

داده‌های طیفی برخی از فرآورده‌های به‌دست آمده

Ethyl-1, 4, 5, 6, 7, 8-hexahydro-2,7,7-trimethyl-5-oxo-4-p-tolylquinoline-3-carboxylate (5g): White solid; MP = 260-262 °C; IR (KBr): 3233 (N-H), 2995 (C-H), 1687, 1618 (C=C), 1400 (C=C), 1201 (C-O) cm⁻¹; ¹HNMR (DMSO-d₆, 400 MHz): δ 0.86 (s, 3H, CH₃), 1.02 (s, 3H, CH₃), 1.15 (t, 3H, J = 6.4 Hz, CH₂-CH₃), 1.98 (d, 1H, J = 15.6 Hz, CH₂), 2.17 (d, 1H, J = 16.8 Hz, CH₂), 2.20 (s, 3H, CH₃-C=), 2.29 (d, 1H, J = 16.4 Hz, CH₂), 2.42 (d, 1H, J = 17.2 Hz, CH₂), 3.98 (q, 2H, J = 6.8 Hz, OCH₂), 4.82 (s, 1H, CH), 6.98 (d, 2H, J = 8 Hz, H_{Ar}), 7.04 (d, 2H, J = 8 Hz, H_{Ar}), 9.04 (br, 1H,

تانیک اسید نوعی پلی‌فنول محلول در آب است که دارای اسیدیته‌ی ضعیفی است و در پوست و میوه بسیاری از گیاهان از جمله موز، انگور، ذرت، اسفناج، قهوه، شکلات و چای وجود دارد (شکل ۱). همچنین، به‌عنوان افزودنی به غذا استفاده می‌شود. از طرفی مصرف میوه و سبزیجات سرشار از پلی‌فنول نقش پیشگیرانه در بیماری‌های قلبی-عروقی و سرطان دارند که می‌تواند به دلیل ویژگی‌های ضد اکسیدان این ترکیبات باشد [۱۵]. در این پژوهش، در جهت استفاده از کاتالیست‌های سازگار با محیط‌زیست [۱۶ تا ۱۸]، توانایی کاتالیستی تانیک اسید در سنتز پلی‌هیدروکینولین مورد بررسی قرار گرفت. از مزیت‌های این روش می‌توان به استفاده از کاتالیست غیر سمی، ارزان، در دسترس و ملایم، خالص‌سازی آسان و تولید فرآورده‌ها با بازده بالا اشاره کرد.

شکل ۱ ساختار شیمیایی تانیک اسید

بخش تجربی

مواد شیمیایی و دستگاه‌ها

تمامی مواد شیمیایی در این پژوهش که شامل دایمدون، آلدهید، آمونیم استات و اتیل استواتات و متیل استواتات هستند از شرکت مرک آلمان و فلوکای سوئیس خریداری شده است و هیچ‌گونه خالص‌سازی روی مواد انجام نگرفته است. نقطه ذوب ترکیبات با استفاده از دستگاه تعیین نقطه ذوب

(C=C), 1489 (C=C), 1214(C-O) cm^{-1} .

Ethyl 4-(4-bromophenyl)-2,7,7-trimethyl-5-oxo-1, 4, 5, 6, 7, 8-hexahydroquinoline-3-carboxylate (5e): White solid; MP= 253-256 °C; IR (KBr): 3276 (N-H), 2926 (C-H), 1704 (C=O), 1604 (C=C), 1487 (C=C), 1215 (C-O) cm^{-1} .

Ethyl 4-(2,4-dichlorophenyl)-2,7,7-trimethyl-5-oxo-1,4,4a,5,6,7,8,8a-octahydroquinoline-3-carboxylate (4f): White solid; M. p. = 240-243 °C; IR (KBr): 3276 (N-H), 2978 (C-H), 1716 (C=O), 1619 (C=C), 1498 (C=C), 1230 (C-O) cm^{-1} .

Ethyl 4-(3-hydroxyphenyl)-2,7,7-trimethyl-5-oxo-1, 4, 5, 6, 7, 8-hexahydroquinoline-3-carboxylate (5e): White solid; MP = 240-243 °C; IR (KBr): 3408 (O-H), 3276 (N-H), 2978 (C-H), 1677 (C=O), 1609 (C=C), 1485 (C=C), 1217 (C-O) cm^{-1} .

Ethyl 4-(furan-2-yl)-2,7,7-trimethyl-5-oxo-1, 4, 5, 6, 7, 8-hexahydroquinoline-3-carboxylate (5l): brown Solid; MP= 242-245 °C; IR (KBr): 3286 (N-H), 3078 (C-H), 1695 (C=O), 1614 (C=C), 1485 (C=C), 1218 (C-O) cm^{-1} .

Methyl 4-(4-chlorophenyl)-2,7,7-trimethyl-5-oxo-1, 4, 5, 6, 7, 8-hexahydroquinoline-3-carboxylate (5o): Yellow solid; MP = 221-222 °C; IR (KBr): 3287 (N-H), 2958 (C-H), 1685 (C=O), 1619 (C=C), 1409 (C=C), 1227 (C-O) cm^{-1} .

نتیجه‌ها و بحث

به منظور دستیابی به شرایط بهینه، واکنش چهارجزیی بنزآلدهید، اتیل استواسات، دایمدون و آمونیم استات به عنوان واکنش مدل انتخاب و تأثیر شرایط متفاوت (حلال، دما و مقدار کاتالیست) بر روی این واکنش بررسی شد. برای بررسی اثر حلال، ابتدا مخلوطی از بنزآلدهید (۱/۰ میلی‌مول)، اتیل استواسات (۱/۰ میلی‌مول)،

NH).

Ethyl 4-(4-methoxyphenyl)-2,7,7-trimethyl-5-oxo-1, 4, 5, 6,7, 8-hexahydroquinoline-3-carboxylate (5h): White solid; MP = 251-254 °C; IR (KBr): 3273 (N-H), 2966 (C-H), 1703 (C=O), 1604 (C=C), 1498 (C=C), 1214 (C-O) cm^{-1} . ¹H NMR (300 MHz, DMSO-d₆): δ 0.86 (s, 3H, CH₃), 1.01 (s, 3H, CH₃), 1.14 (t, 3H, t, J = 7.2 Hz, CH₂-CH₃), 1.95-2.39 (4H, m, CH₂-CMe₂-CH₂), 2.25 (3H, s, CH₃-C=), 3.68 (3H, s, OCH₃), 3.98 (2H, q, J = 7.2 Hz, OCH₂), 4.75 (1H, s, CH), 6.75 (2H, d, J = 8.7 Hz, CH_{Ar}), 7.05 (2H, d, J = 8.7 Hz, H_{Ar}), 9.01 (br, 1H, NH).

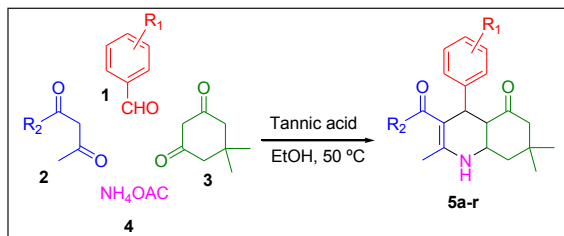
Ethyl 4-(4-hydroxyphenyl)-2,7,7-trimethyl-5-oxo-1, 4, 5, 6, 7, 8-hexahydroquinoline-3-carboxylate (5k): White solid; MP = 229-231 °C; IR (KBr): 3410 (O-H), 3293 (N-H), 2958 (C-H), 1699 (C=O), 1619 (C=C), 1487 (C=C), 1221 (C-O) cm^{-1} ; ¹H NMR (300 MHz, DMSO-d₆): δ 0.87 (s, 3H, CH₃), 1.01 (s, 3H, CH₃), 1.14 (t, 3H, J = 7.2 Hz, CH₂-CH₃), 1.95-2.44 (m, 4H, CH₂-CMe₂-CH₂), 2.30 (s, 3H, CH₃-C=), 3.98 (q, 2H, J = 7.2 Hz, OCH₂CH₃), 4.80 (s, 1H, CH), 6.57 (d, 2H, J = 8.4 Hz, CH_{Ar}), 6.94 (d, 2H, J = 8.4 Hz, H_{Ar}), 9.00 (br, 1H, NH), 9.08 (br, 1H, OH).

Ethyl 2,7,7-trimethyl-5-oxo-4-phenyl-1, 4, 5, 6, 7, 8-hexahydroquinoline-3-carboxylate (4a): White solid; MP = 200-202 °C; IR (KBr): 3285 (N-H), 2995 (C-H), 1695 (C=O), 1640 (C=C), 1461 (C=C), 1209(C-O) cm^{-1} .

Ethyl 4-(4-chlorophenyl)-2,7,7-trimethyl-5-oxo-1, 4, 5, 6, 7, 8-hexahydroquinoline-3-carboxylate (5b): White solid; MP = 238-241 °C; IR (KBr): 3279 (N-H), 2959 (C-H), 1669 (C=O), 1604

شد (جدول ۲). در این دما اثر مقادیر متفاوت کاتالیست بررسی شد. همان‌طور که در جدول ۲، ردیف ۸ مشاهده می‌شود، مقدار ۰٫۰۳ به‌عنوان مقدار بهینه کاتالیست انتخاب شد. مقادیر کمتر کاتالیست منجر به افزایش زمان انجام واکنش و کاهش بازده محصول شده و مقادیر بیشتر از ۰٫۰۳ گرم نیز تأثیری بر روی افزایش بهره واکنش نداشت.

پس از تعیین شرایط بهینه، به‌منظور بررسی گستره انجام واکنش، مجموعه‌ای از آلدهیدهای آروماتیک و β -کتو استرها با دایمدون و آمونیم استات وارد واکنش شدند (شکل ۲) که نتیجه‌های آن در جدول ۳ خلاصه شده است.

شکل ۲ سنتز پلی‌هیدرو کینولین با استفاده از کاتالیست تانیک اسید

دایمدون (۱٫۰ میلی‌مول) و آمونیم استات (۱٫۰ میلی‌مول)، در حضور ۰٫۰۵ گرم از کاتالیست تانیک اسید در دمای $50\text{ }^{\circ}\text{C}$ با نسبت‌های متفاوت از حلال‌های آب و اتانول (۳ میلی‌لیتر) به هم زده شدند. همان‌طور که در جدول ۱ نشان داده شده EtOH مناسب‌ترین حلال برای این واکنش است.

جدول ۱ بهینه‌سازی حلال در واکنش تهیه پلی‌هیدروکینولین در دمای $50\text{ }^{\circ}\text{C}$ و ۰٫۰۵ گرم کاتالیست تانیک اسید

بازده (درصد)	زمان (ساعت)	حلال	ردیف
۴۵	۱	H_2O	۱
۵۰	۱	$\text{EtOH}:\text{H}_2\text{O}$ (1:1)	۲
۴۲	۱	$\text{EtOH}:\text{H}_2\text{O}$ (1:2)	۳
۵۹	۱	$\text{EtOH}:\text{H}_2\text{O}$ (2:1)	۴
۸۰	۱	EtOH	۵

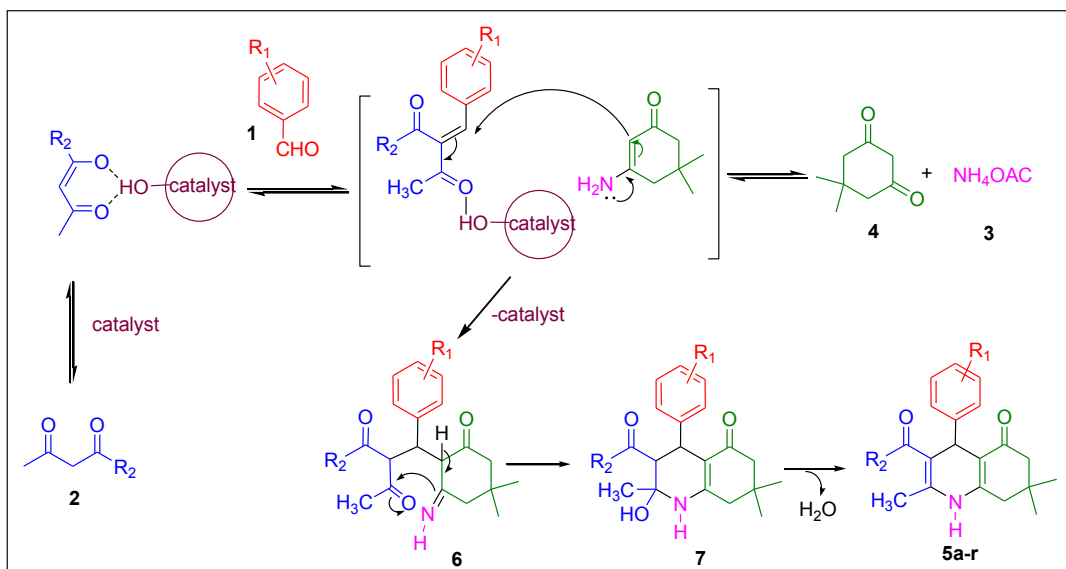
سپس اثر دما و مقدار کاتالیست بر پیشرفت واکنش مورد توجه قرار گرفت. بهترین دما برای انجام واکنش $50\text{ }^{\circ}\text{C}$ تشخیص داده

جدول ۲ بهینه‌سازی دما و مقدار تانیک اسید برای سنتز پلی‌هیدرو کینولین در حلال اتانول

بازده (درصد)	زمان (دقیقه)	مقدار کاتالیست (گرم)	دما	ردیف
۶۸	۲۳۰	۰٫۰۵	۲۵	۱
۷۲	۱۴۰	۰٫۰۵	۳۰	۲
۷۶	۱۰۰	۰٫۰۵	۴۰	۳
۸۰	۴۵	۰٫۰۵	۵۰	۴
۷۹	۳۵	۰٫۰۵	۶۰	۵
۶۰	۶۰	۰٫۰۱	۵۰	۶
۶۳	۶۰	۰٫۰۲	۵۰	۷
۸۷	۴۵	۰٫۰۳	۵۰	۸
۸۱	۴۵	۰٫۰۴	۵۰	۹

جدول ۳ تهیه مشتقات پلی‌هیدرو کینولین در حضور ۰.۰۳ گرم تانیک اسید در حلال اتانول و دمای ۵۰ °C

ردیف	R ₁	R ₂	فراورده	زمان (ساعت)	بازده (درصد)	نقطه ذوب به دست آمده (°C)	نقطه ذوب گزارش شده (°C)	مرجع
۱	H	OEt	Δa	۴۵	۸۷	۲۰۰-۲۰۲	۲۰۲-۲۰۴	[۲۴]
۲	4-Cl	OEt	Δb	۴۵	۷۲	۲۳۸-۲۴۱	۲۴۴-۲۴۶	[۲۴]
۳	3-Br	OEt	Δd	۴۵	۹۲	۲۳۴-۲۳۶	۲۳۵-۲۳۷	[۱۹]
۴	4-Br	OEt	Δe	۴۵	۹۴	۲۵۳-۲۵۶	۲۵۳-۲۵۵	[۲۲]
۵	2,4-diCl	OEt	Δf	۴۵	۵۳	۲۴۰-۲۴۳	۲۴۲-۲۴۳	[۲۲]
۶	4-Me	OEt	Δg	۵۰	۷۵	۲۶۰-۲۶۲	۲۶۰-۲۶۲	[۲۴]
۷	4-OMe	OEt	Δh	۴۵	۹۵	۲۵۱-۲۵۴	۲۵۶-۲۵۷	[۲۲]
۸	3,4-DiOMe	OEt	Δi	۴۵	۸۵	۱۹۹-۲۰۲	۱۹۸-۱۹۹	[۲۲]
۹	3-OH	OEt	Δj	۷۵	۷۲	۲۲۹-۲۳۱	۲۲۱-۲۲۳	[۲۳]
۱۰	4-OH	OEt	Δk	۷۰	۶۱	۲۲۹-۲۳۱	۲۳۰-۲۳۲	[۲۴]
۱۱	2-Furyl	OEt	Δl	۵۵	۴۲	۲۴۲-۲۴۵	۲۴۶-۲۴۸	[۲۰]
۱۲	2-Thienyl	OEt	Δm	۵۰	۹۸	۲۳۵-۲۳۸	۲۳۸-۲۴۰	[۲۰]
۱۳	4-Cl	OMe	Δo	۶۵	۶۸	۲۲۱-۲۲۲	۲۲۰-۲۲۱	[۲۰]
۱۴	4-Br	OMe	Δp	۸۵	۸۵	۲۵۷-۲۶۰	۲۶۱-۲۶۳	[۲۵]
۱۵	2,4-diCl	OMe	Δq	۷۵	۵۵	۲۵۰-۲۵۲	۲۵۱-۲۵۳	[۲۵]
۱۶	4-OMe	OMe	Δr	۴۵	۷۴	۲۴۹-۲۵۱	۲۵۴-۲۵۷	[۲۵]

شکل ۳ سازوکار پیشنهادی برای سنتز پلی‌هیدرو کینولین

جدول ۴ مقایسه روش حاضر با سایر روش‌های سنتز پلی‌هیدروکینولین

ردیف	کاتالیست	شرایط	زمان (دقیقه)	بازده	ارجح
۱	$Cd(NO_3)_2 \cdot 4H_2O$	بدون حلال، 80 °C	۲۴۰	۹۲	[۱۹]
۲	نانوذرات Ni	MW	۶۰	۹۵	[۲۱]
۳	$\{Fe_3O_4@SiO_2@(CH_2)_3Im\}C(NO_2)_3$	بدون حلال، ۸۰ °C	۱۹	۹۱	[۲۵]
۴	نانو ذرات $ClO_4^-/Zr-MCM-41$	EtOH, reflux	۴۰	۹۴	[۲۶]
۵	تانیک اسید	EtOH, 50 °C	۴۵	۸۷	روش حاضر

با محیط‌زیست و همچنین زمان کوتاه انجام واکنش و بازده خوب فراورده اشاره کرد.

نتیجه‌گیری

با توجه به ویژگی‌های دارویی و زیستی ترکیبات ۱ و ۴-دی‌هیدروپیریدین‌ها، و پلی‌هیدروکینولین‌ها و اهمیت آن‌ها در شیمی دارویی در این پژوهش تلاش شد روشی ساده، کارآمد و اقتصادی برای سنتز تک ظرف این ترکیبات از واکنش بین مشتقات آلدهید، β -کتو استرها، دایمدون و آمونیم استات در حضور تانیک اسید به‌عنوان کاتالیست سازگار با محیط‌زیست ارائه شود. روش کار آسان، شرایط ملایم واکنش، استفاده از کاتالیست غیر سمی، ارزان و سازگار با محیط‌زیست، بهره بالای واکنش، جداسازی آسان فراورده‌ها بدون نیاز به ستون‌های کروماتوگرافی از ویژگی‌های برجسته‌ی این روش است.

سپاسگزاری

نویسندگان مقاله از حمایت‌های مالی معاونت پژوهشی و فناوری دانشگاه سیستان و بلوچستان صمیمانه سپاسگزارند.

سازوکار پیشنهادی برای این واکنش در شکل ۳ نشان داده شده است. این سازوکار مسیری شبیه واکنش هانتش دارد که در آن یکی از واکنشگرها تغییر می‌کند که با آن می‌توان حلقه‌های جوش خورده پلی‌هیدروکینولین را سنتز کرد. در این واکنش ابتدا β -کتواستر (۲) با کاتالیست فعال شده سپس با آلدهید (۱) وارد واکنش می‌شود. در سمت دیگر ترکیب آمونیم استات (۳) با دایمدون (۴) واکنش می‌دهد. حدواسط (۶) در اثر افزایش نوکلئوفیلی ۴،۱ این دو ترکیب به دست می‌آید که با حلقه‌زایی درون مولکولی همراه است و در نهایت با حذف آب از ترکیب (۷) فراورده‌های پلی‌هیدروکینولین ۵a تا ۵f تولید می‌شود.

برای نشان دادن ویژگی‌های این کاتالیست در سنتز پلی‌هیدروکینولین و مشتقات آن، این روش با تعدادی از روش‌هایی که تاکنون برای سنتز این ترکیبات ارایه شده بود مقایسه و نتیجه‌ها در جدول ۴ گزارش شده است. به دلیل اینکه پلی‌هیدروکینولین و مشتقات آن به‌طور گسترده در سنتز داروها استفاده می‌شوند حذف کاتالیست شامل فلز از اهمیت بالایی برخوردار است. بنابراین، از مزایای این روش می‌توان به استفاده از تانیک اسید به‌عنوان کاتالیست غیرسمی، ارزان، در دسترس، ملایم و سازگار

مراجع

- [1] Bassert, F.; Meyer, H.; Wehinger, E.; Angew. Chem., Int. Ed. Engl, 20, 762, 1981.
- [2] Katritzky, A. R.; Rees, C. W.; Pergamon Press, Oxford, 2, 99, 1984.
- [3] Chan, J. H.; Hong, J. S.; Kuyper, L. F.; Jones, M. L.; Baccanari, D. P.; Trnsik, R. L.; Boytos, C. M.; Rudolph, S. K.; Brown, A. D.; J. Heterocyclic Chem, 34, 145, 1997.

- [4] Prinder, A. R.; Elsevier, Amsterdam, Part G, 323-379, 1987.
- [5] Godfraid, T.; Miller, R.; Wibo, M.; Pharmacol. Rev, 38, 321, 1986.
- [6] Loev. B.; Goodman. M.; Snader. K.; Tedeschi. R.; Macko. E.; J. Med. Chem, 17, 956-965, 1974.
- [7] Boer, R.; Gekeler, V.; Drug Fut, 20, 499, 1995.
- [8] Breitenbucher, J. G.; Figliozz. G.; Tetrahedron Lett, 41, 4311-4315, 2000.
- [9] Triggle, D. J.; Biochem. Pharmacol, 74, 1-9, 2007.
- [10] Boer. R.; Gekeler, V.; Drugs Fut, 20, 499-509, 1995.
- [11] Wang, L. M.; Sheng, J.; Zhang, L.; Han, J. W.; Fan, Z. Y.; Tian, H.; Qian, C. T.; Tetrahedron, 61, 1539, 2005.
- [12] Tajbakhsh, M.; Alinezhad, A.; Norouzi, M.; Bagheri, S.; Akbari, M.; J. Mol. Liq, 177, 44, 2013.
- [13] Poor Heravi, M. R.; Mehranfar, S.; Shabani, N.; C. R. Chimie, 17, 141, 2014.
- [14] Reddy, C. S.; Raghu, M.; Chin. Chem. Lett, 19, 775, 2008.
- [15] Gulcin, I.; Huyut, Z.; Elmastas, M.; Aboul-Enein, H. Y.; Arab. J. Chem. 3, 43-53, 2010.
- [16] Fatahpour, M.; Hazeri, N.; Maghsoodlou, M. T.; Lashkari, M.; Iran. J. Sci. Technol. Trans. Sci, 10.1007/s40995-016-0064-1, 2016.
- [17] Adrom, B.; Hazeri, N.; Lashkari, M.; Mghsoodlou, M. T. J. Chem. Res, 40, 458, 2016.
- [18] Hazeri, N.; Maghsoodlou, M. T.; Mahmoudabadi, N.; Doostmohammadi, R.; Salahi, S.; Current Organocatal, 1, 45, 2016.
- [19] Tafer, R.; Boulcina, R.; Carbonib, B.; Debache, A.; J. Chin. Chem. Soc, 59, 1-10, 2012.
- [20] Nasr-Esfahani, M.; Hoseini, S. J.; Montazerozohori, M.; Mehrabi, R.; Nasrabadi, H.; J. Mol. Catal. A. Chem, 382, 99-105, 2014.
- [21] Sapkal, S. B.; Shelke, K. F.; Shingate, B. B.; Shingare, M. S.; Tetrahedron Letters, 50, 1754-1756, 2009.
- [22] Maheswara, M.; Siddaiah, V.; Damu, G. L. V.; Rao, C. V.; Arkivoc, ii, 201-206, 2006.
- [23] Das, S.; Santra, S.; Roy, A.; Urinda, S.; Majee, A.; Hajra, A.; Green Chemistry Letters and Reviews, 5, 97-100, 2012.
- [24] Tekale, S. U.; Pagore, V. P.; Kauthale, S. S.; Pawar, R. P.; Chinese Chem. Lett, 25, 1149-1152, 2014.
- [25] Yariea, M.; Zolfigol, M. A.; Bayatb, Y.; Asgarib, A.; Alonso, D. A.; Khoshnood, A.; RSC Adv, 6, 82842-82853, 2016.
- [26] Abdollahi-Alibeik, M.; Hoseinikhah, S. S.; J. Iran. Chem. Soc, DOI: 10.1007/s13738-016-0848-4, 2016.

Tannic acid: An efficient and eco-friendly catalyst for one-pot, four-component synthesis of polyhydroquinolines under mild conditions

N. Hazeri^{1,*}, M. Khosravi-Marandegan², M. Lashkari³, M. Fatahpour⁴

1. Associate Prof. of Organic Chemistry, Faculty of Science, University of Sistan and Baluchestan, Zahedan, Iran
2. MSc in Organic Chemistry, Faculty of Science, University of Sistan and Baluchestan, Zahedan, Iran
3. Assistant Prof. of Organic Chemistry, Faculty of Science, University of Province, Iranshahr, Iran
4. PhD student in Organic Chemistry, Faculty of Science, University of Sistan and Baluchestan, Zahedan, Iran

Received: September 2016, Revised: October 2016, Accepted: November 2016

Abstract: In this work, four-component, one-pot synthesis of polyhydroquinolines using aldehyde derivatives, β -ketoester, dimedone, and ammonium acetate in presence of tannic acid as a inexpensive, mild, and eco-friendly catalyst is discussed. Operational simplicity, high yield, short reaction time, simple work up without need to column chromatography and use of mild and environmental friendliness conditions are some of benefits present method in synthesis of this biologically compounds.

Keywords: Four-component synthesis, Polyhydroquinolines, Tannic acid, Environmental friendliness conditions